

עקרונות הכתובים בנושא צום ותענית

מן הסדרה '40 דקות'

פיטר דה-לייסי

מהימן הדבר

עקרונות הכתובים בנושא צום ותענית

Key Principles of Biblical Fasting

© 2009, 2012. כל הזכויות למהדורה האנגלית שמורות ל-

Precept Ministries International
P. O. Box 182218
Chattanooga, TN 37422
U.S.A.

תורגם ברשותם האדיבה של המחברים

© 2009. כל הזכויות למהדורה העברית שמורות ל-

מהימן הדבר (ע"ר)
mehemanhadavar@gmail.com
www.mehemanhadavar.org.il

כל המובאות מן הברית החדשה לקוחות מן התרגום החדש
© כל הזכויות לתרגום החדש שמורות לחברה לכתבי הקודש בישראל

נדפס בישראל

תוכן העניינים

III	אופן העבודה בחוברת	
1	הקדמה	עקרונות הכתובים בנושא צום ותענית.....
3	שיעור ראשון	הגישה הנכונה לצום.....
17	שיעור שני	הקשר שבין צום ותענית לבין חטא.....
31	שיעורי שלישי	צום ותענית במצבים קשים.....
43	שיעור רביעי	צום ותענית בציבור.....
57	שיעור חמישי	מקומה של התפילה בעת הצום.....
67	שיעור שישי	בחינת מצבנו הרוחני.....

קיצור שמות הספרים בתנ"ך ובברית החדשה

ספרי התנ"ך

תהלי	יחזי	ברא'
משלי	הושע	שמות
איוב	יואל	ויק'
שה"ש	עמוס	במד'
רות	עוב'	דבר'
איכה	יונה	יהוש'
קהלת	מיכה	שופ'
אסתר	נחום	שמ"א
דני'	חבק'	שמ"ב
עזרא	צפני	מל"א
נחמי	חגי	מל"ב
דהי"א	זכרי	ישעי'
דהי"ב	מלא'	ירמי'

ספרי הברית החדשה

עברי	אפסי	מתי
יעקב	פילי	מרק'
פטר"א	קולי	לוקס
פטר"ב	תסל"א	יוח'
יוח"א	תסל"ב	מה"ש
יוח"ב	טימ"א	רומ'
יוח"ג	טימ"ב	קור"א
יהו'	טיט'	קור"ב
התגי	פילמי	גלטי

אופן העבודה בחוברת

תהליך הלמידה בקבוצה כפי שמוצע להלן נועד לאנשים שמעוניינים ללמוד יותר את הכתובים אך לא עומד לרשותם זמן רב ועליהם להגביל את משך המפגשים. מסגרת לימודים זו מתאימה מאד, למשל, לפעילויות עם קבוצות נוער, לקבוצות קטנות שנפגשות כדי להתפלל יחד השכם בבוקר לפני היציאה לעבודה, לאימהות צעירות שנאספות בבית וכדומה. למידה בצוותא במסגרת זו מומלצת גם לקבוצות קטנות שעומד לרשותן זמן רב יותר – כמו למשל חוגי בית שמתאספים בערב – אבל הן רוצות להקדיש רק חלק מהזמן הזה ללימודים ולהותיר את יתרתן לתפילה, חברותא ופעילויות אחרות.

חוברת זו מעוצבת ומתוכננת בצורה כזו שכל משתתף יכול לבצע את הפעילויות הכרוכות בלימוד **בזמן השיעור** וכל הקבוצה מתקדמת **ביחד**. רצוי לבחור באחד המשתתפים שינחה את המפגשים ויכוון את מהלך הדיון. אדם זה אינו אמור לשמש כמרצה או כמורה. יחד עם זאת, אם נעזרים בספר זה בחוגי בית או במסגרות דומות, אין מניעה שהמורה ינחה את השיעור בצורה ישירה יותר ויוסיף אמיתות והדגשות נוספות על אלו שכלולות בכל שיעור. אם אתה הוא מי שינחה את השיעורים של קבוצתך, קרא את ההמלצות הבאות שנועדו לסייע לך במלאכתך:

- עבור על השיעור לפני המפגש הקבוצתי עצמו וסמן אצלך את הטקסט לפי ההנחיות. כך תכיר טוב יותר את החומר ותוכל להנחות את הדיונים ביתר קלות. אם תבחר לך צבע שונה לכל אחד מהסימונים שאתה מסמן בטקסט שלך, הדבר יקל עליך בזמן שתסביר לקבוצה כיצד לסמן מילים בטקסט.
- בזמן השיעור התחל לקרוא בקול רם מראשית החומר השייך לאותו שיעור. קרא באוזני הנוכחים את החומר על פי סדר הופעתו כולל ההערות במסגרות 'הידעת'. התקדמו בשיעור ביחד כשאתם בודקים את הנאמר בכתבי הקודש ודנים במה שאתם לומדים. בזמן שאתה קורא באוזני הקבוצה את הפסוקים המצוטטים, בקש מהמשתתפים להכריז בקול את המילה שמיועדת לסימון בכל פעם שאתם מגיעים אליה בטקסט.

אופן העבודה בחוברת	IV
--------------------	----

- השאלות לדיון ניתנו כאן פשוט כדי לעזור לך לעבור על החומר בזמן ההנחיה. כשתתחילו לדון בדברים העולים מהטקסט, תגלה לא פעם שהמשתתפים יתייחסו כבר מיוזמתם לנושאים העיקריים. זכור שהשאלות הן כלי עזר שנועד **לכוון** את מהלך הדיון בנושא ולא **לדכא** את הדיון או **לקטוע** את מהלכו הטבעי.
- זכור עד כמה זה חשוב לתת לאנשים להתבטא ולדבר על מה שגילו בכתובים. ביטוי הדברים יבסס ויעמיק את ההבנה האישית שלהם בכל שיעור. השתדל לתת לכל אחד בקבוצתך שפע של הזדמנויות להשתתף בדיון הקבוצתי ולתרום לו.
- דאג לכך שיהיה דיון ער וזורם. ייתכן שתצטרך להקדיש זמן רב יותר לחלקים אחדים של השיעור בהשוואה לאחרים. אם יש צורך בכך, אל תהסס לפרוש שיעור מסוים על פני שני מפגשים או יותר. אבל זכור שלא רצוי להאט יותר מדי את קצב ההתקדמות. עדיף שכולם יישארו עם "טעם של עוד" מאשר יפסיקו לבוא לשיעורים מפני שהם משתעממים.
- אם קורה שתשובות מסוימות אינן נכונות או מדויקות, יש להזכיר לקבוצה בעדינות ואף בהומור שעליהם להישאר ממוקדים במה שנאמר בכתוב עצמו ובאמת הקיימת בו. מטרתכם היא ללמוד מה נאמר בספר הבריתות ולא להיסחף ולעסוק בפילוסופיות של בני אדם. קרא את המובאות מכתבי הקודש בתשומת לב אמיתית ובקש מאלוהים שיראה לכל אחד מהמשתתפים את התשובות שלו.

עקרונות הכתובים בנושא צום ותענית

האם אתה נכסף להתקרב אל אלוהים? האם אתה כמה להרגיש בנוכחותו, לשמוע את קולו, לחוש בשמחתו? אם התקרבות לאלוהים היא משאת לבך, הינך מוזמן ללמוד את הנושא של צום ותענית – לימוד שיפיח באמונתך רוח חיים.

עוד מימי קדם נחשב צום לדרך העיקרית להעמקת אמונתו של אדם והתקרבותו לאלוהים. אולם בשנים האחרונות מנהג הצום הולך ונעשה נדיר יותר ולעתים קרובות מפורש באופן לא נכון. רבים תוהים אם הצום יצא מן האופנה בכל הנוגע למשמעת רוחנית – משהו שהמאמינים בעידן המודרני כלל לא צריכים להשקיע בו.

יש המשוכנעים שצום נועד רק לאנשים סופר-רוחניים, ואחרים רואים בו מנהג מוזר ששייך לאמונות אחרות.

הצום מוזכר בכתבי הקודש יותר מחמישים פעם, ובמהלך ששת השיעורים הבאים נבחן את מרבית הקטעים האלה כדי ללמוד מה דבר אלוהים אומר בנושא. נראה מה כלול בצום בכלל ומה משמעותו לגבי תלמיד המשיח בפרט. תוכל לגלות בעצמך את עקרונות הצום והתענית כפי שהם מופיעים בכתובים ולהיווכח לדעת את מידת ההשפעה של הצום על חייהם של אנשי אלוהים במהלך ההיסטוריה. תוך כדי הלימוד גם תבין את תפקידו המיוחד של הצום בחיים הקהילתיים והציבוריים. בסיומו של לימוד זה יהיו בידך הכלים הנחוצים כדי להחליט כיצד תשלב את משמעת הצום בחיי האמונה שלך, וזאת כדי להעמיק את הליכתך עם האדון.

שיעור ראשון

נתחיל את לימודינו על צום בדברים שאמר ישוע בנושא זה בדרשה על ההר. לאחר מכן נתבונן בכמה קטעים מהתנ"ך שעוסקים בנושא הצום כדי ללמוד על מהותו ועל מטרתו.

מה כתוב?

הדרשה על ההר מתעדת את הוראתו של ישוע בנוגע ליסודות של חיי צדקה. הבה נתבונן במה שישוע אמר על צום.

מנחה: קרא בקול רם את מתי ו' 1, 18-16.

בקש מהקבוצה לומר בקול וגם:

- למתוח קו מתחת למילה **כאשר**.
- להקיף בעיגול כל התייחסות למילה **צום**.

מתי ו' 1, 18-16

¹ הַשְׁמְרוּ מַלְעֲשׂוֹת אֶת
צִדְקַתְכֶם לִפְנֵי בְּנֵי אָדָם
מִתּוֹךְ כִּנְיָה שִׁירָאוּ
אֶתְכֶם; אִם תַּעֲשׂוּ כֵן,
אֵין לָכֶם שְׂכָר אֶצֶל
אֲבִיכֶם שְׂבִשְׂמִים.

¹⁶ כֹּאֲשֶׁר אַתֶּם צָמִים אֶל

תִּהְלְכוּ קוֹדְרִים כְּמוֹ
הַצְבוּעִים, הַמְשַׁנִּים אֶת
פְּנֵיהֶם כְּדִי לְהַרְאוֹת
צָמִים לְבְנֵי אָדָם. אָמֵן
אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם, שְׂכָרְכֶם
אֶתֶם.

בכל פעם שאתה קורא את הטקסט, בקש מהמשתתפים לומר בקול רם את מילת המפתח שעליהם לסמן. בצורה כזו כל אחד ידע שהוא סימן את כל האזכורים כולל מילים נרדפות ושמות גוף. הקפד על כך במהלך כל השיעורים.

17 וְאַתָּה כַּאֲשֶׁר תֵּצֵא

מִשָּׁח אֶת רֹאשְׁךָ בְּשֶׁמֶן
וְרַחֵץ אֶת פְּנֶיךָ,

18 כִּדִּי שֶׁלֹא תִרְאֶה צָם

לְבָנִי אָדָם כִּי אִם לְאַבְיָד
אֲשֶׁר בִּסְתֵר וְאַבְיָד

הָרוּאָה בְּמִסְתָּרִים הוּא
יִגְמַל לָךְ.

הידעת ?

כל ההטיות למילה **צום** בקטע הזה מתורגמות מהמילה היוונית nesteuo, ופירושה להימנע מאכילה ומשתייה.

דיון

מה למדת מסימון המילה 'כאשר'?

מה למדת על צום מסימון ההתייחסויות למילה זו?

לאור מה שקראת בקטע זה, האם מנהג הצום היה דבר שגור בתקופתו של ישוע?

אם כן, האם נראה לך שישוע ציפה משומעיו לצום?

אם צמת אי פעם בחיילך, תאר את מה שחוויית. מה גרם לך לצום ומה היו התוצאות?

מתי ד' 1-4

¹ אַז הוֹבִילָה הָרוּחַ אֶת

יֵשׁוּעַ אֶל הַמִּדְבָּר

לְהִתְנַסּוֹת עַל-יְדֵי הַשָּׁטָן,

² וּלְאַחֵר שָׁצַם אֲרֻבָּעִים

יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה הָיָה

רָעֵב.

³ נִגַּשׁ אֵלָיו הַמְּנַסָּה

וְאָמַר: "אִם בֶּן-הָאֱלֹהִים

אַתָּה, צוּה שְׁהֲאֲבִנִּים

הָאֵלֶּה יִהְיוּ לָלֶחֶם."

⁴ "הִשָּׁיב יֵשׁוּעַ וְאָמַר:

"כָּתוּב, 'לֹא עַל-הַלֶּחֶם

לִבְדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם, כִּי עַל-

כָּל-מוֹצָא פִי-יַהוָה."

מה כתוב?

ראינו מה הייתה ציפייתו של ישוע מתלמידיו בנוגע לצום, אך האם הוא צם בעצמו?

מנחה: קרא בקול רם את מתי ד' 1-4 ובקש מהקבוצה לומר בקול וגם:

- לסמן כל התייחסות לישוע בצלב כך: ✝
- להקיף בעיגול כל התייחסות ל-**צום**.

דיון

מה למדת על ישוע מסימון ההתייחסויות אליו?

מה אפשר ללמוד מקטע זה על גישתו של ישוע לצום?

ישעיה נ"ח 3-1

¹ קְרָא בְּגֵרוֹן אֶל-תַּחֲשֹׁךְ

כְּשׁוֹפֵר הָרֶם קוֹלְךָ וְהִגַּדְ

לְעַמִּי פִשְׁעָם וּלְבֵית יַעֲקֹב

חַטָּאתָם:

² וְאוֹתֵי יוֹם יוֹם יִדְרֹשׁוּן

וְדַעַת דְּרָכֵי יַחְפָּצוֹן כְּגוֹי

אֲשֶׁר-צָדָקָה עָשָׂה וּמִשְׁפָּט

אֱלֹהֵיוֹ לֹא עָזַב יִשְׁאָלוּנִי

מִשְׁפָּטִי-צָדֵק קִרְבַּת

אֱלֹהִים יַחְפָּצוֹן:

³ לָמָּה צָמְנוּ וְלֹא רָאִיתָ

עֲגִינוּ נִפְשָׁנוּ וְלֹא תִדְעֵהוּ

בְּיוֹם צִמְּכֶם תִּמְצָאוּ-חֶפֶץ

וְכָל-עַצְבֵיכֶם תִּנְגְּשׁוּ:

מה כתוב?

נעבור כעת אל ישעיה פרק נ"ח – הקטע המקיף ביותר בנושא הצום בכתבי הקודש. במקור נכתבו הדברים עבור עם ישראל, אך אנו המאמינים יודעים מרומים ט"ו 4 ש"כל מה שנכתב מקדם, נכתב להדרכתנו".

ההקשר של הקטע הזה הוא שאנשי אלוהים צמו מתוך כוונה לא נכונה. למרות שכלפי חוץ נראה שהצום שלהם אמיתי, אלוהים ראה ללבם והבין שהם מנסים לתמרן אותו באמצעות הצום.

מנחה: קרא בקול את ישעיה נ"ח 3-1.

בקש מהקבוצה לומר בקול וגם:

- למתוח קו מתחת לכל התייחסות ל-**עם ישראל** כולל מילים נרדפות כמו **בית יעקב**.
- להקיף בעיגול כל התייחסות ל-**צום**.

7	שיעור ראשון
---	-------------

הידעת ?

הצום היחיד שאלוהים דרש מבני ישראל לקיים היה ביום הכיפורים, אולם עם ישראל ערך צומות בנסיבות שונות כדי לדרוש את אלוהים ולבקש את עזרתו.

בפסוק 3 משמעות המילים **עינינו נפשותינו** היא השפלנו עצמנו, התייסרנו, סבלנו, נכנענו.

דיון

מה אמר אלוהים לישעיה לעשות בפס' 1?

מה למדת על עם ישראל מסימון ההתייחסויות אליו? מה קרה להם ומה היה מצבם?

איזו פעולה שמקבילה לצום מתוארת בפס' 3?

נראה שעם ישראל היה להוט גם בשעת צומו, אך האם אלוהים היה קורא למה שהם עשו חטא אם כוונתיהם היו כנות באמת? נמק את תשובתך.

אנשי העם עלו לבית המקדש, צייתו למצוות אלוהים, צמו ודרשו את ה' בהתלהבות; אבל עבודתם הייתה חיצונית בלבד. מה זה אומר לנו על מצב לבם?

ממה שראית עד כה, האם לאלוהים חשוב יותר המראה שלנו כלפי חוץ או מצב לבנו?

ישעיה נ"ח 3-5

³ לָמָּה צָמְנוּ וְלֹא רָאִיתָ
עֲנִינוּ נַפְשֵׁנוּ וְלֹא תַדַּע הוּא
בְּיוֹם צַמְכֶם תִּמְצָאוּ-חֶפֶץ
וְכָל-עַצְבֵיכֶם תִּנְגָּשׁוּ:

⁴ הֵן לָרִיב וּמִצָּה תַצּוּמוּ
וּלְהַכּוֹת בְּאַגְרֵף רָשָׁע לֹא-
תַצּוּמוּ כִּיּוֹם לְהַשְׁמִיעַ
בְּמִרוֹם קוֹלְכֶם:

⁵ הִכָּזָה יְהוָה צוֹם
אֲבַחֲרֶהוּ יוֹם עֲנוֹת אָדָם
נַפְשׁוֹ הִלְכָּהּ כְּאֶגְמוֹן רָאשׁוֹ
וְשֶׁק וְאַפֵּר יִצְיַע הִלָּזָה
תִּקְרָא-צוֹם וַיּוֹם רָצוֹן
לִיהוָה:

מה כתוב?

נמשיך לקרוא את הפסוקים הבאים בישעיה נ"ח.

מנחה: קרא בקול את ישעיה נ"ח 3-5. בקש מהקבוצה לומר בקול את מילות המפתח וגם:
• למתוח קו מתחת להתייחסויות ל-**עם ישראל**.
• להקיף בעיגול כל התייחסות ל-**צום**.

דיון

כיצד תיאר אלוהים את מה שעם ישראל כינה צום?

לפי פסוק 3, אילו דברים הם עשו כשהם צמו?

על מה נזף בהם אלוהים בפס' 4? האם הם באמת השפילו את עצמם לפניו כפי שטענו קודם? הסבר את תשובתך.

האם מעשיהם החיצוניים של ישראל מצאו חן בעיני ה'? מדוע כן או מדוע לא?

לאור מה שראית עד כה, האם הפעולה החיצונית של הצום מספקת כדי להישמע על ידי ה'?

ישעיה נ"ח 6-12

⁶ הֲלוֹא זֶה צוֹם אֲבַחֲרֶהוּ

פֶּתַח חֲרָצוֹת רֶשַׁע הִתֵּר

אֲגִדּוֹת מוֹטָה וְשֹׁלַח

רְצוּצִים חֲפָשִׁים וְכָל-

מוֹטָה תִּנְתְּקוּ:

⁷ הֲלוֹא פָרַס לָרֹעַב לֶחֶמֶךָ

וְעֲנִיִּים מְרוּדִים תִּבְיֵא

בֵּית כִּי-תִרְאֶה עָרִם

וְכִסִּיתוּ וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא

תִּתְעַלֵּם:

⁸ אֲזִי יִבְקַע כְּשֹׁחַר אוֹרֶךְ

וְאַרְכָּתְךָ מִהֲרָה תִצָּמַח

וְהִלֵּךְ לִפְנֶיךָ צִדְקָתְךָ כְּבוֹד

וְהָיָה יֵאֻסְפָּךְ:

מה כתוב?

נמשיך להקשיב לדברי אלוהים בישעיה נ"ח.

מנחה: קרא בקול את ישעיה נ"ח 6-12 ובקש מהקבוצה לומר בקול את מילות המפתח וגם:

- להקיף בעיגול כל התייחסות ל-**צום**.
- לסמן כל התייחסות ל-**אלוהים** במשולש.
- למתוח קו מתחת לכל התייחסות ל-**עם ישראל**.

דיון

מהו הצום שאלוהים מגדיר אותו כצום הנכון? מה תהיינה תוצאותיו?

שיעור ראשון	11
-------------	----

ערוך השוואה בין הצום הנבחר של אלוהים לבין מה שמתואר בפס' 3-5. איזה סוג של צום חושף לב שבאמת מעוניין בדברים רוחניים? נמק את תשובתך.

⁹ אֲזַ תִּקְרָא וַיהוָה יַעֲנֶה
תִּשְׁוַע וַיֹּאמֶר הִנְנִי אִם-
תִּסְיֹר מִתּוֹכָךְ מוֹטָה שְׁלַח
אֶצְבַּע וְדַבֵּר-אֵנוֹן :

¹⁰ וְתִפֹּק לָרֹעַב נַפְשְׁךָ וְנָפֵשׁ
נַעֲנֶה תִשְׁבִּיעַ וְזָרַח בַּחֲשֶׁךְ
אוֹרְךָ וְאֶפְלֹתְךָ כִּצְהָרִים :

¹¹ וְנָחַד יְהוָה תָּמִיד
וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשְׁךָ
וְעֲצַמְתֶּיךָ יַחֲלִיץ וְהִיִּיתַ
כָּגֹן רוּחַ וְכִמוֹצָא מַיִם
אֲשֶׁר לֹא-יִכָּזְבוּ מִיָּמָיו :

12 וּבָנוּ מִמֶּנּוּ חֲרָבוֹת עוֹלָם
מוֹסָדֵי דוֹר-וְדוֹר תִּקְוָמָם
וְקָרָא לָהֶם גִּדְר פָּרֶץ מִשְׁבֵּב
נְתִיבוֹת לַשָּׁבֶת:

מה הבטיח אלוהים שיעשה אם ישראל יצומו
בהתאם לרצונו?

ישעיה נ"ח 13-14

13 אִם-תָּשִׁיב מִשְׁבֶּת רְגְלֶךָ
עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּיוֹם קֹדֶשׁ
וְקִרְאתָ לַשָּׁבֶת עֹנֵג לְקָדוֹשׁ
יִהְיֶה מְכַבֵּד וְכַבֵּדְתוֹ
מַעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמָּצוֹא
חֲפָצֶךָ וְדַבֵּר דְּבָר:
14 אֲזִי תִתְעַנֵּג עַל-יְהוָה

מה כתוב?
שמירת השבת שימשה כאמצעי מדידה למידת
נאמנות האדם לתורה. מי ששמר את השבת על
כל מצוותיה הביע בכך את אמונתו באלוהים ואת
חפצו לעשות את רצון אלוהים.

- מנחה:** קרא בקול את ישעיה נ"ח 13-14 ובקש
מהקבוצה לומר בקול את מילות המפתח וגם:
- למתוח קו מתחת לכל התייחסות
 - ל-שבת כולל מילים נרדפות כמו יום קודש.
 - למתוח קו מתחת לכל התייחסות ל-**עם ישראל**.
 - לסמן כל התייחסות ל-**אלוהים** במשולש.

וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל-בְּמַתִּי אֶרֶץ
וְהֶאֱכַלְתִּיךָ נַחֲלֹת יַעֲקֹב
אֲבִיךָ כִּי פִי יִהְיֶה דִבָּר:

הידעת ?

בשמות כ' 11 כתוב: "כי ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בס וינח ביום השביעי על כן בירך יהוה את יום השבת ויקדשהו". את היום השביעי היה צריך לשמור כ"שבת ליהוה אלוהיך" (שמות כ' 10). באותו יום אף אחד לא עבד כולל עבדים ואורחים.

דיון

כיצד היו בני ישראל אמורים לשמור על השבת כדי לרצות את ה'?

מה יעשה אלוהים לישראל אם ישמרו את השבת בגישת לב נכונה?

אילו קווי דמיון אתה מוצא בין הנאמר בפסוקים
אלה על שמירת השבת לבין הקטעים הקודמים
שקראת על התנהגות עם ישראל וגישתו כלפי
הצום?

אילו עקרונות תוכל למצוא בקטעים אלה על
האופן שבו אלוהים מגיב על גישת הלב של
האדם?

ישעיה נ"ט 2-1

¹ הן לא-קִצְרָה יָד-יְהוָה

מֵהוֹשִׁיעַ וְלֹא-כִבְדָּה אֲזַנֹּנוּ

מְשֻׁמוֹעַ:

² כִּי אִם-עֲוֹנֵיכֶם הִיוּ

מִבְדָּלִים בֵּינְכֶם לְבֵין

אֱלֹהֵיכֶם וְחַטָּאוֹתֵיכֶם

הַסְתִּירוּ פָנִים מִכֶּם

מְשֻׁמוֹעַ:

מה כתוב?

מפני שמצבו של העם היה כה מושחת, אלוהים היה צריך להושיע אותו. שוב אלוהים מדבר על חטאיהם ועל הדרך שבה הם גורמים לו להסתיר את פניו מהם.

מנחה: קרא בקול את ישעיה נ"ט 2-1 ובקש מהקבוצה לומר בקול את מילות המפתח וגם:

- לסמן במשולש כל התייחסות ל-**אלוהים**.
- למתוח קו מתחת לכל התייחסות ל-**ישראל**.

דיון

מה למדת כאן על ישראל?

מה למדת על אלוהים בפסוקים אלה?

מה אלוהים ניסה לומר כאן? האם הוא באמת לא יכול לשמוע ולהושיע?

מכל מה שראינו בשיעור זה, מה למדת על צום?

לסיכום

מה נדרש מאדם שרוצה להיות קרוב לאלוהים ולשמוע ממנו? ראינו שישוע בעצמו צם במדבר ושהוא לימד את תלמידיו כיצד לצום. כלומר צום היה חלק בלתי נפרד מחייו ומחיי תלמידיו.

בני ישראל חשבו שעבודת האלוהים שלהם תהיה בסדר אם הם פשוט יצומו כנהוג אצלם. אבל הם לא שמעו את קולו של אלוהים ולא הבינו מדוע.

התשובה לבעיה זו הייתה חטא! חטאיהם הפרידו ביניהם לבין אלוהים והוא לא שמע את תפילותיהם. לאלוהים הייתה חשובה כוונת הלב שלהם וגם התנהגותם. לצום לא הייתה כל השפעה כל עוד הם לא טיפלו בחטאיהם.

נקודת השקפתו של האלוהים הנצחי לא השתנתה מאז ימי ישעיה הנביא. אלוהים רוצה שנציית לו מהלב ושלא רק נקיים פולחן כלפי חוץ. אם אנחנו חיים בחוסר צייתנות, הצום לא יקרב אותנו לאלוהים כי הוא לא ישמע. הוא אמנם יכול לשמוע, אך הוא בוחר שלא להקשיב לקריאתו של חוטא שאינו חוזר בתשובה.

מהי תגובתך לאזהרה של אלוהים? האם הגישה שלך היא "אני בסדר, אלוהים מכיר את לבי". או שמא תחליט לצום ולבחון את לבך כדי לראות אם יש בו דרכים לא רצויות בעיני אלוהים (ראה תהלים קל"ט 23-24)?

אם אתה חפץ באמת ובתמים להתקרב לאלוהים, תיווכח לדעת שהדרך היחידה לעשות זאת היא הדרך שהוא קבע בדברו.